

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

**Göteborgs universitet,
Samhällsvetenskapliga fakulteten,
Institutionen för Socialt arbete**

Svar på remiss gällande promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13) med diarienummer S2024/01282 (GU 2024/2302).

Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet har tagit del av utredningen *Ds 2024:13* och välkomnar förslagen som syftar till att stärka och utveckla socialtjänstens arbete genom ett mer omfattande och nationellt sammanhållet socialtjänstdataregister. Vi ser positivt på ambitionen att förbättra kunskapsunderlaget för forskning, analys och kvalitetssäkring inom socialtjänsten och vill i vårt remissvar bidra med reflektioner och synpunkter kring några av de centrala förslagen. Vi vill även lyfta fram områden där vi anser att ytterligare förstärkningar och tydliggöranden kan bidra till en mer ändamålsenlig och kunskapsbaserad socialtjänst.

Sammanfattning av våra synpunkter:

- Vi välkomnar utredningens förslag att utveckla socialtjänsten genom bättre statistik och datainsamling, men betonar vikten av att hantera integritetsfrågorna noggrant.
- Vi instämmer i att endast de personuppgifter som är nödvändiga för de angivna ändamålen ska behandlas och stödjer förslaget om att reglera detta i lag för att öka tydligheten och rättssäkerheten
- Vi stödjer förslagen om begränsad och noggrant kontrollerad åtkomst till personuppgifter samt åtgärder för att säkerställa att endast behöriga personer har tillgång till dessa uppgifter.
- Trots de positiva intentionerna med ett nationellt socialtjänstdataregister, vill vi betona att statistik inte ensamt kan ge en fullständig bild av effekten av socialtjänstens insatser. Det behövs även strategier för att utveckla och stödja kvalitativa forskningsmetoder.

- Vi ser därmed ett behov av att kommunernas socialtjänst förstärks med personal med högre akademisk kompetens för att bättre kunna bidra till kunskapsutveckling och effektiv användning av socialtjänstdata.

Detaljerad redogörelse av våra synpunkter:

Vi ser positivt på att ett nationellt socialtjänstdataregister kan bidra till att utveckla socialtjänsten genom ökade och mer tydliga krav på datainsamling. I och med det ges möjligheter till förbättrad statistik och till analys. Vi instämmer exempelvis i att ett register, i enlighet med förslaget, kan ge Socialstyrelsen utökade möjligheter till analys baserad på olika kategorier så som ålder och kön. Ett sådant register kan därmed ge värdefull kunskap om socialtjänstens arbete och dess effekter, samt möjliggöra långsiktig uppföljning och utvärdering av verksamheten. Integritetsfrågorna är dock centrala och måste hanteras med stor försiktighet. Vi instämmer i förslaget att endast nödvändiga personuppgifter för de definierade ändamålen ska behandlas. Vi stödjer även utredningens bedömning att en reglering av vilka personuppgifter som får behandlas i registret bör ske i lag och inte endast i förordning. En lagreglering ger ökad förutsebarhet och rättssäkerhet för de registrerade och tydliggör vilka uppgifter som får samlas in och behandlas.

Vidare delar vi utredningens syn på att insamling av uppgifter i enlighet med förslagen om ett socialtjänstdataregister kan vara nödvändiga och bör vara möjliga att lämna ut för sekundära ändamål, exempelvis forskning. Som forskare i socialt arbete anser vi att detta är välkommet då det idag är svårt att få tillgång till relevanta data i samband med studier av socialtjänstens beslut och insatser. Samtidigt är det avgörande att åtgärder för att skydda den personliga integriteten implementeras effektivt, vilket inkluderar strikt kontrollerad åtkomst till personuppgifter och kontinuerlig granskning av databehandlingar för att upptäcka eventuella oegentligheter.

Utredningen ger också en välgrundad genomgång av hur gallring och längsta behandlingstid av personuppgifter bör hanteras. Vi instämmer i utredningens bedömning att det inte är nödvändigt att införa en specifik tidsgräns för lagring av personuppgifter, eftersom uppgifterna kan vara nödvändiga för att följa utveckling över längre tid. Vi har därmed inget att invända mot dessa förslag och instämmer i att det är viktigt att noggrant överväga dataskydd, arkivrätt och sekretessfrågor vid en eventuell omstrukturering och utökning av registret.

När det gäller uppgiftsskyldighet stödjer vi utredningens förslag att denna bör omfatta både offentliga och privata aktörer som bedriver socialtjänstverksamhet. Vi anser att uppgiftsskyldigheten bör regleras i lag för att säkerställa tydlighet och rättslig förutsägbarhet. Det är också positivt att utredningen föreslår samordning av regleringen för att underlätta rapportering och minska den administrativa bördan för de berörda aktörerna.

Vidare anser vi att kommunernas tillgång till nationell statistik bör begränsas till aggregerade och anonymiserade uppgifter för att säkerställa en balans mellan behovet av information och skyddet av den enskildes integritet. Vi delar utredningens bedömning att ett socialtjänstdataregister i grunden ska vara ett nationellt statistikregister. Vi ser att det är viktigt att kommunerna kan använda dessa uppgifter för att utveckla och kvalitetssäkra sin verksamhet.

Risker och förslag på kompletterande strategier

Trots de positiva intentionerna ser vi en risk i att utredningen lägger för stor tilltro till ett nationellt register för att utvärdera insatsernas effektivitet. Statistik, även om den är omfattande och individbaserad, kan inte ensamt ge en fullständig bild av effekten av socialtjänstens insatser. Socialt arbete involverar komplexa problem som ofta kräver kvalitativa studier och djupgående analyser för att förstås i sin helhet. Vi ser därför ett behov av att den nya lagstiftningen kompletteras med strategier för att stödja och utveckla kvalitativa forskningsmetoder och utvärderingar.

Vi vill också framhålla att det är viktigt att stärka kompetensbasen inom kommunernas socialtjänst för att fullt ut kunna utnyttja de möjligheter som registret erbjuder. För att kunna arbeta effektivt med kunskapsutveckling och evidensbaserade insatser behövs medarbetare med fördjupad akademisk kompetens, såsom masterutbildning eller motsvarande. Dessa medarbetare kan bidra med sin kompetens inom forskningsmetodik och analys, vilket är nödvändigt för att tolka och använda data på ett meningsfullt sätt. Vi ser detta som en långsiktig investering för att utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst av hög kvalitet.

Sammanfattningsvis anser vi att det föreslagna socialtjänstdataregistret kan vara ett värdefullt verktyg för att förbättra socialtjänstens verksamhet, men det bör kompletteras med kvalitativa ansatser för att förstå de komplexa problem som socialt arbete hanterar. Vi ser fram emot att delta i det fortsatta arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad och evidensdriven socialtjänst.